

чинників моделі:

- 28 – накопичений прибуток зеленої садиби з урахуванням збитків, нанесених впливом зовнішніх та внутрішніх загроз;
- 29 – максимально можливий накопичений прибуток зеленої садиби при сприятливому збігу обставин і повній відсутності загроз;
- 30 – прибуток зеленої садиби з урахуванням витрат на розвиток зеленої садиби.

Як видно з рис. 7 прибуток садиби з урахуванням витрат на розвиток зеленої садиби виходить менше, ніж максимальний прибуток, що досягається за відсутності зовнішніх та внутрішніх загроз. Проте витрати на систему стратегічного розвитку зеленої садиби повністю окупаються, якщо порівняти прибуток з урахуванням витрат на розвиток зеленої садиби і прибуток з урахуванням запланованого збитку зеленої садиби зовнішніми та внутрішніми загрозами.

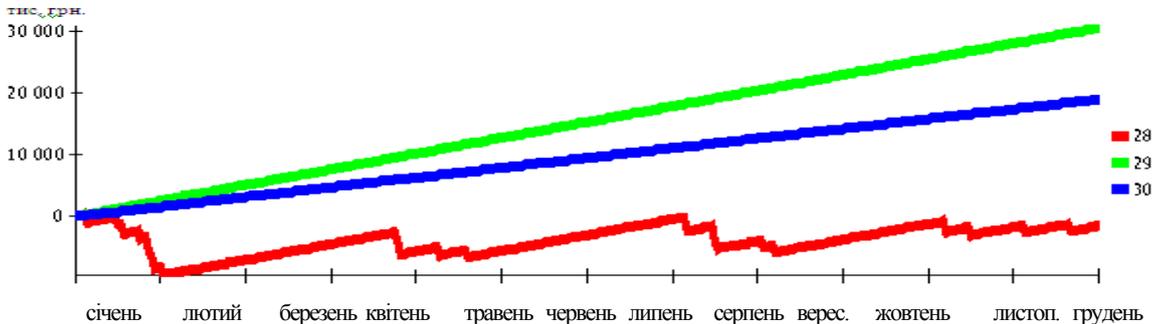

Рис. 7. Ілюстрація дії системи стратегічного розвитку зеленої садиби

Висновки та пропозиції. Таким чином, запропоновано науково-методичний підхід до оцінки проблем стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні, в якому, на відміну від існуючих, обґрунтовано схему взаємодії внутрішніх та зовнішніх загроз стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні (економічної стабільності зеленої садиби) та запропоновано систему індикаторів внутрішніх та зовнішніх загроз розвитку зеленої садиби, що надає можливість визначати та запобігати збитків зеленої садиби у результаті дії зовнішніх та внутрішніх загроз.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Форрестер Дж. Основы кибернетики предприятия (индустриальная динамика). - М.: ПРОГРЕСС, 2006. - 340 с.
2. Никое Богониколос. Антисипативный подход к построению систем финансового управления // Матер. IV Всеукр. науч.-практ. конф. «Финансово-экономические проблемы развития регионов Украины».- Днепропетровск: ДНУ, 2003.- Т. П.- С. 12 - 13.
3. Анфилатов В.С. Системный анализ в управлении. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 368 с.
4. Вігліньський В. В. Моделювання економіки: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 408 с. ISBN 966-574-411-9
5. Наукова бібліотека Буковина. Поняття «моделі» та «моделювання». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://buklib.net/component?option=com_jbook/task/view/Itemid,36/catid,128/id,3680/. Заглавие с титул. екрана.
6. Анализ риска при разработке и экспертизе проектов: Методические рекомендации // Составители: Воркут Т.А., Колотов А.Р., Кучеренко О.В. –К.: Международный центр приватизации, инвестиций и менеджмента, 1994. – 29 с
7. Вігліньський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. – К.: ТОВ “Борисфен М”, 1996. – 336 с.
8. Грачева М.В. Анализ проектных рисков. – М.: ЗАО “Финстатинформ”, 1999. – 216 с.
9. Сидоренко В.Н. Системно-динамическое моделирование в среде POWERSIM: Справочник по интерфейсу и функциям. – М.: МАКС-ПРЕСС, 2001. – 159 с.

УДК 339.13:669.015

ТЕНДЕНЦИИ РЫНКА ПРОДУКЦИИ ЧЕРНОЙ МЕТАЛЛУРГИИ В УСЛОВИЯХ ПОСТКРИЗИСНОГО РАЗВИТИЯ

Дроняева А.Н., к.э.н., доцент кафедры «Международная экономика» Донецкого национального университета (Украина)

Дроняева Г.М. Тенденції ринку продукції чорної металургії в умовах посткризового розвитку

Досліджено концептуальні засади розвитку міжнародних ринків. Визначено кризу як детермінанту циклічного розвитку міжнародного ринку. Проаналізовано теоретичні засади сегментації міжнародних ринків в системі світового господарства.

Проаналізовано динаміку розвитку міжнародного ринку металопродукції. Досліджено конкурентні переваги на міжнародному ринку металопродукції в умовах світової економічної кризи. Оцінено сучасний стан металургійної галузі України в контексті трансформації міжнародного ринку металопродукції.

Визначено перспективи інтеграції вітчизняної металургійної галузі в міжнародний ринок металопродукції в умовах світової економічної кризи. Здійснено прогнозування оптимальних обсягів експорту української металопродукції в сучасних умовах. Розроблено механізм виходу металургійної галузі України з кризи.

Ключові слова: продукція чорної металургії, світовий ринок, посткризовий розвиток, трансформація

Дроняева А.Н. Тенденции рынка продукции черной металлургии в условиях посткризисного развития

Исследованы концептуальные основы развития международных рынков. Определены кризис как детерминанту циклического развития международного рынка. Проанализированы теоретические основы сегментации международных рынков в системе мирового хозяйства.

Проанализирована динамика развития международного рынка металлопродукции. Исследованы конкурентные преимущества на международном рынке металлопродукции в условиях мирового экономического кризиса. Оценено современное состояние металлургической отрасли Украины в контексте трансформации международного рынка металлопродукции.

Определены перспективы интеграции отечественной металлургической отрасли к международному рынку металлопродукции в условиях мирового экономического кризиса. Осуществлено прогнозирование оптимальных объемов экспорта украинской металлопродукции в современных условиях. Разработан механизм выхода металлургической отрасли Украины из кризиса.

Ключевые слова: продукция черной металлургии, мировой рынок, посткризисное развитие, трансформация

Dronyayeva G. Trends in the steel market in the post-crisis development

It is investigated the conceptual basis for the development of international markets. Defined crisis as a determinant of cyclical development of the international market. Theoretical bases of the segmentation of international markets in the world economy.

The dynamics of development of the international steel market. It is investigated a competitive advantage in the international steel market amid the global economic crisis. It is assessed the current state of the steel industry in Ukraine in the context of the transformation of the international steel market.

The prospects of integration of the domestic steel industry to the international market of steel products during the global economic crisis. Implemented forecasting optimal export volumes of Ukrainian metal in modern conditions. The mechanism of release of the Ukrainian steel industry crisis.

Keywords: iron and steel products, world market, post-crisis development, transformation.

Развитие современной мировой экономики характеризуется усилением международной конкуренции, усовершенствованием продуктивных сил на основе научно-технического прогресса, что в свою очередь влияет на деятельность предприятий с точки зрения производства продукции и улучшения ее качества. Для успешного развития предприятия, его руководство должно принимать во внимание многие факторы такие, как насыщенность рынка производимой продукции, наличие конкурентов, соответствие стандартам качества, ценовым критериям и т.д.

Процессы глобализации экономики, развитие мирохозяйственных связей, либерализация отечественной экономики обеспечили возможность, с одной стороны, выход отечественных производителей на мировой рынок, но с другой, доступ на национальный рынок иностранных конкурентов. В связи с этим, особенно актуальным становится анализ проблем, связанных с формированием конкурентных отношений и повышением конкурентоспособности украинских предприятий, совершенствованием государственного регулирования отечественной экономики. Вопросы повышения конкурентоспособности в настоящее время имеют особое значение, так как именно она может обеспечить постоянный рост рынка сбыта и увеличение прибыли, более полное удовлетворение потребностей страны в необходимых изделиях и спроса на продукцию металлургических предприятий Украины.

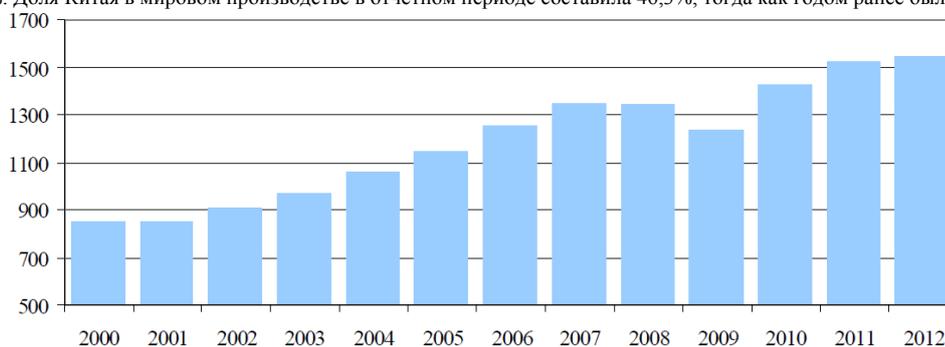
Характерной особенностью современного этапа развития мировой экономики является проявление кризисных явлений, требующие учета влияний последних при определении направлений развития как национальной экономики в целом, так и металлургической отрасли в частности как наиболее экспортно ориентированного сегмента хозяйственного комплекса Украины.

Весомый вклад в исследование трансформации международных рынков в условиях цикличности экономического развития сделали известные отечественные и зарубежные ученые И. Багрова, Г. Башнянин, С. Брю, В. Вернадский, А. Гальчинский, Б. Губский, Ю. Козак, Н. Кондратьев, Д. Лукьяненко, К. Макконнелл, Ю. Макогон, С. Мочерний, В. Омельченко, Н. Пирець, А. Пигу, Е. Савельев, В. Савчук, П. Самуэльсон, В. Тарасевич, М. Туган-Барановский, А. Филиппенко, С. Фишер, Р. Фриш, Э. Хансен, Т. Цыганкова, С. Юрий.

Несмотря на значительное количество исследований по данной проблематике, вопросы определения путей трансформации международного рынка металлопродукции в условиях мирового экономического кризиса нуждаются в дальнейшей разработке, что обуславливает необходимость поиска новых моделей развития украинской металлургической отрасли с целью включения последней в международный рынок металлопродукции на основе повышения уровня международных конкурентных преимуществ.

В 2012 году мировое производство стали достигло очередного рекордного уровня (рис. 1). Согласно данным ассоциации WorldSteel, этот показатель составил 1548 млн. тонн, что на 1,2% больше, чем в 2011 году.

В географическом разрезе худшую динамику производства продемонстрировали страны Южной Америки, Евросоюза и СНГ, которые сократили выпуск стали в 2012 году по сравнению с 2011 годом, соответственно, на 4,5%, 2,9% и 1%. В то же время в Северной Америке производство стали возросло на 2,5%, в Юго-Восточной Азии – на 3,0%. Без учета Китая мировое производство стали в 2012 году снизилось на 0,7%. Доля Китая в мировом производстве в отчетном периоде составила 46,3%, тогда как годом ранее была 45,4%.

Рис. 1. Производство стали в мире за 2000-2012 гг., млн. т

По данным ежемесячного доклада международной аналитической организации World Steel Association, мировой объем производства стали за 2012 год вырос по сравнению с аналогичным периодом 2011 года до 1527 млрд. т (рост на 6,8%). Страны - крупнейшие производители стали представлены в табл. 1.

Таблица 1

Крупнейшие мировые производители стали за 2008-2012 гг.

Страна	Производство стали, млн. т				
	2008 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2012 г.
Китай	494,9	500,3	573,6	626,7	695,5
Япония	120,2	118,7	87,5	109,6	107,6
США	98,1	91,4	58,2	80,6	86,2
Индия	53,5	57,8	62,8	66,8	72,2
Россия	72,4	68,5	60,0	67,0	68,7
Южная Корея	51,5	53,6	48,6	58,5	68,5
Германия	48,6	45,8	32,7	43,8	44,3
Украина	42,8	37,3	29,9	33,6	35,3
Бразилия	33,8	33,7	26,5	32,8	35,2
Турция	25,8	26,8	25,3	29,0	34,1

При этом почти все они остались на тех же местах, что и в 2011 году. Исключением стала только Украина, которая из-за сильного сокращения производство опустилась на последнее место в десятке, пропустив вперед себя Бразилию и Турцию. Лидирует по-прежнему Китай. При этом темп роста китайского производства стали был в два с половиной раза выше среднемирового значения. Также эта страна продемонстрировала самый высокий прирост производства за год в физическом выражении – на 21,5 млн. тонн. Занимающая по

этому показателю второе место Индия увеличила производство на 4,5 млн. тонн, США – на 2,2 млн. тонн. Самое сильное падение производства в физическом выражении наблюдалось в Украине – 2,4 млн. тонн.

Конъюнктура рынка стали и стального проката в 2012 году была заметно хуже, чем в 2011 году. Среднемировая цена проката из углеродистой стали в среднем за 2012 год, согласно данным аналитической компании MEPS, снизилась по сравнению с 2011 годом на 11,4%. При этом в течение года наблюдались непродолжительные периоды роста цен. Традиционный сезонный рост происходил в первом квартале, когда металлотрейдеры пополняют истощившиеся запасы в преддверии строительного сезона. Также наблюдалось небольшое улучшение конъюнктуры в IV квартале из-за стимулирующих мер правительств США и Китая.

В региональном разрезе хуже всего ситуация складывалась в Европе, где цены в 2012 году снизились по сравнению с 2011 годом в среднем на 14%. За это же время в Северной Америке и в Азии спад цен составил 10,0%.

При этом самые высокие цены наблюдались в Северной Америке, которые в среднем на 12,1% превышали цены в Европе и на 15,8% – в Азии. Таким образом, дешевле всего сталь торговалась в Азии. Рынок стального проката в 2012 году был избыточным и характеризовался высокой конкуренцией. В Европе снижение потребления стали в 2012 году, по разным оценкам, составило 7-9%.

Не располагая в достаточной мере своей сырьевой базой многие страны ориентируются на импортную железную руду и коксующийся уголь (табл. 2). Ежегодно Япония импортирует более 64 млн. т коксующегося угля, в том числе около половины этого количества из Австралии, а остальное сырье из Канады, США, Индии. Импорт железной руды составляет почти 130 млн. т.

Таблица 2

Крупнейшие мировые импортеры железной руды

Страна	Импорт железной руды, млн. т				
	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Китай	382,8	443,4	627,8	619	686
Япония	138,9	140,4	105,5	134	128,5
Южная Корея	46,2	49,5	42,1	56,3	65,8
Германия	46,2	42,4	28,8	43	41,2
Франция	20,1	18,2	17,0	15,3	15,0

Около половины этого количества ввозится из Австралии, а остальное - из Бразилии и Индии и в меньшей мере - из Чили, Перу, Южной Африки. Государственные учреждения и десятки частных фирм Японии продолжают разработку технологии добычи железомарганцевых конкреций со дна Тихого океана. Япония и Франция оказались двумя первыми странами, подавшими в международные организации заявки на участки морского дна в этом океане. Обе они готовятся начать экспериментальную, а затем и промышленную добычу таких конкреций.

Металлургическая промышленность - одна из крупнейших отраслей любого крупного государства. К ней относится добыча и переработка руды, производство и обогащение металлов, производство сплавов из них. Украина обладает значительными запасами металлических руд: чёрных (железо, марганец, хром, титан), цветных (алюминий, цинк) и драгоценных металлов.

Выпускаемая в Украине сталелитейная продукция соответствует международным стандартам, а отдельные виды прошли международную сертификацию, благодаря чему это направление обладает высоким экспортным потенциалом. В настоящее время экспортируется до 85% сталелитейной продукции. Крупнейшие страны-экспортеры стали представлены в таблице 3.

Металлургический комплекс Украины представляет собой отлаженную систему взаимодействующих между собой предприятий по добыче сырья, комбинатов по его обогащению и металлургических заводов, занимающих площади в десятки тысяч квадратных километров. Всего в металлургическом комплексе насчитывается около 400 крупных и средних предприятий чёрной и цветной металлургии, расположенных во многих областях Украины.

В Украине чёрная металлургия является одной из ведущих отраслей промышленности. Она включает более 300 предприятий по добыче руды и её обогащению, производству чёрных металлов, труб и метизов, ферросплавов, огнеупорных материалов, вторичной обработки чёрных металлов и др. В среднем экспорт металлургической продукции приносит стране около 60% её валютной выручки.

Таблица 3

Крупнейшие страны-экспортеры стали в 2012 г.

Страна	Экспорт стали, млн. т
Бразилия	9,7
Тайвань	10,5
США	12,5
Турция	17,4
Украина	22,5
Россия	25,6
Южная Корея	30,0
ЕС-27	37,5
Япония	42,5
Китай	55,7

Лидерами по объёмам производства чёрных металлов в Украине являются комбинаты «АрселорМиттал Кривой Рог» (Днепропетровская область), "Азовсталь" и "им. Ильича" (Мариуполь, Донецкая область). На их долю приходится более половины украинского рынка чёрных металлов, а по отдельным категориям они обеспечивают 100% его поступлений.

Выпускаемая в Украине сталелитейная продукция соответствует международным стандартам, а отдельные виды прошли международную сертификацию, благодаря чему это направление обладает высоким экспортным потенциалом. В настоящее время экспортируется до 85% сталелитейной продукции. Крупнейшие страны-экспортеры стали представлены в табл. 4.

Таблица 4

Крупнейшие страны-экспортеры стали в 2012 г.

Страна	Экспорт стали, млн. т
Бразилия	9,7
Тайвань	10,5
США	12,5
Турция	17,4
Украина	22,5
Россия	25,6
Южная Корея	30,0
ЕС-27	37,5
Япония	42,5
Китай	55,7

Лидерами по об'ємам виробництва чорних металів в Україні являються комбінати «АрселорМіттал Кривий Ріг» (Дніпропетровська область), «Азовсталь» і «ім. Ільича» (Маріуполь, Донецька область). На їх долю приходить більше половини українського ринку чорних металів, а по окремих категоріям вони забезпечують 100% його поставок.

Для вітчизняних підприємств, здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, проблема управління міжнародною конкурентоспроможністю стоїть дуже гостро. Тому для успішного функціонування українських виробників на зовнішньому ринку необхідно оцінювати рівень конкурентоспроможності підприємств і розробляти шляхи її підвищення.

Глобалізація господарського життя, послаблення державного регулювання, лібералізація умов здійснення підприємницької діяльності, створення регіональних господарських систем створюють нові умови для здійснення операцій на світовому ринку міжнародними компаніями. Сьогодні все більше кількість вітчизняних компаній здійснює операції за межами внутрішнього ринку. Існує пряма пропорційна залежність між економічною ефективністю діяльності підприємств і рівнем його конкурентоспроможності.

Металургічний комплекс - це основа промисловості. Він є фундаментом машинобудування, забезпечує разом з електроенергетикою і хімічною промисловістю розвиток науково-технічного прогресу во всіх ланках народного господарства країни. Металургія належить до числа базових галузей народного господарства і відрізняється високою матеріалоємкістю і капіталоємкістю виробництва. На частку чорних і кольорових металів приходить більше 90% всього обсягу конструкційних матеріалів, застосовуваних в машинобудуванні. Стан і розвиток металургічної промисловості в кінцевому підсумку визначають рівень науково-технічного прогресу во всіх галузях народного господарства.

Перспективи розвитку глобального металургічного ринку залежать від трьох ключових проблем: як швидко і в якій формі стане розвиватися китайська економіка, якою буде її вплив на глобальну металургію; чи зможе розвиток інших країн БРИКС, і країн Центральної і Східної Європи підтримати наступну хвилю зростання світового металургічного ринку; в якій формі

Пріоритетом політики в промисловості України в цілому і її гірничо-металургічному комплексі зокрема повинно стати суттєве зменшення енергоємності виробництва. Реалізація енергозберігаючого напрямку розвитку металургії сьогодні необхідно розглядати як найбільш актуальний шлях вирішення проблеми енергозалежності нашої держави.

Гостро стоїть питання збереження конкурентоспроможності української металопродукції в умовах зростання цін на енергоносії. Тому для збереження конкурентоспроможності вітчизняної металопродукції на зовнішніх і внутрішніх ринках необхідно активізувати дії держави і підприємств, спрямовані на підвищення якості продукції і зниження її собівартості.

З метою подолання наслідків скорочення виробництва сталі в Україні, стабілізації внутрішньої цінової ситуації на металургічну продукцію, розвитку внутрішнього ринку Мініпромполітики була завершена робота над Державною програмою розвитку і реформування гірничо-металургічного комплексу України на період до 2020 року.

Програма повинна стати інноваційно-інвестиційним проектом, який базується на перспективних інвестиційних програмах розвитку провідних підприємств галузі на періоди 2010-2020 років. Реалізація цих програм передбачає значительні обсяги інвестицій в реконструкцію і модернізацію виробництва, а також створення потужностей, для випуску конкурентоспроможної продукції з високою часткою доданої вартості.

В результаті виконання Програми зростатиме ефективність виробництва і конкурентоспроможність продукції, що позитивно вплине на розвиток галузей, які використовують металопродукцію, на формуванні бюджетів всіх рівнів і валютних поставок, буде сприяти вирішенню енергетичних і екологічних проблем.

СПИСОК ІСТОЧНИКІВ:

1. Аналітичний бюлетень «Металургія: тенденції і прогнози». Вип. №9 ітоги 2012 року. РІАРейтинг.- [Електронний ресурс]. Режим доступу: vid1.rian.ru/ig/ratings/met_9.pdf
2. Капіранова Л.Г. Трансформація світових ринків металопродукції: роль і місце України в цих процесах / Л.Г.Капіранова // Проблеми і перспективи розвитку співробітництва між країнами Юго-Східної Європи в рамках Організації чорноморського економічного співробітництва і ГУАМ: Збірник наукових праць. Івано-Франківськ: ДонДУ, 2007. – С. 572-576

УДК 331.108.244

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ СТАБІЛІЗАЦІЇ КАДРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Єлісеєва Н.А., ст.викладач кафедри управління персоналом та економіки праці Донецького національного університету

Єлісеєва Н.А. Дослідження проблем стабілізації кадрів на підприємстві з використанням зарубіжного досвіду.

В статті досліджено проблеми стабілізації кадрів на підприємствах з виділенням і вивченням головної складової стабілізації кадрів – плинності працівників. Розглянуто основні аспекти процесу плинності кадрів в організації, охарактеризовані причини виникнення даної проблеми, її наслідки. Вивчений зарубіжний досвід з приводу вирішення проблеми плинності кадрів на підприємствах. Більшість західних фірм плинність кадрів розцінюють як негативне явище, тому що це зумовлює зниження продуктивності праці та обсягів виробництва продукції. Цій проблемі надається належна увага на підприємствах Німеччини, США, Канади, Японії тощо. Визначено, що до високої плинності кадрів найчастіше призводять: відсутність адекватного планування персоналу, внаслідок чого працівників набирають в авральному режимі з усіма витікаючими з цього наслідками; незбалансована система мотивації та стимулювання праці, відсутність кар'єрного та професійного зростання; погано обладнані робочі місця, погано розвинена інфраструктура, виснажлива праця і т. ін. На підставі виявлених причин запропоновано деякі рекомендації зі скорочення плинності та стабілізації кадрів у сучасних умовах.

Ключові слова: стабілізація кадрів, плинність кадрів, рух персоналу, трудова кар'єра, внутрішній ринок праці, переміщення кадрів, колектив.

Єлісеєва Н.А. Исследование проблем стабилизации кадров на предприятии с использованием зарубежного опыта.

В статье исследованы проблемы стабилизации кадров на предприятиях с выделением и изучением главной составляющей стабилизации кадров - текучести работников. Рассмотрены основные аспекты процесса текучести кадров в организации, охарактеризованы причины возникновения данной проблемы, ее последствия. Изучен зарубежный опыт по поводу решения проблемы текучести кадров на предприятиях. Большинство западных фирм текучесть кадров рассматривается как негативное явление, потому что это приводит к снижению производительности труда и объемов производства продукции. Этой проблеме уделяется достаточно внимания на предприятиях Германии, США, Канады, Японии и т.д. Определено, что к высокой текучести кадров чаще всего приводят: отсутствие адекватного планирования персонала, в результате чего работников набирают в авральном режиме со всеми вытекающими из этого последствиями; несбалансированная система мотивации и стимулирования труда, отсутствие карьерного и профессионального роста; плохо оборудованные рабочие места, плохо развитая инфраструктура, изнурительный труд и т.д. На основе выявленных причин предложены некоторые рекомендации по сокращению текучести и стабилизации кадров в современных условиях.